

Сьогодні
14.11.2024

Урок
№20-21

**Виконання завдань різної складності
(підготовка до контрольної роботи).**

Ви зможете:

- зрозуміти прогностичну роль періодичного закону Д. І. Менделєєва;
- з'ясувати значення періодичного закону для природничих наук та загального світосприйняття;
- ознайомитися з іншими науковими досягненнями Д. І. Менделєєва;
- усвідомити значення наукової діяльності особистості для розвитку людства.

Протони та нейтрони входять до складу ядра та називаються

нуклонами

Сума протонів та нейтронів називається

нуклонним, або масовим числом

Порядковий номер елемента і заряд ядра називається

протонним числом

Кількість нейтронів у ядрі називається

нейтронним числом

Порядковий номер елемента вказує на число

електронів та протонів

Незаряджена частинка з масою, що приблизно дорівнює масі протона

Нейтрон

Частинка із зарядом +1 та масою що приблизно дорівнює масі нейтрона

Протон

Частинка із зарядом -1 та масою, яка в 1837 разів менша маси найлегшого з атомів — атома Гідрогену

Електрон

Елементарні частинки, які знаходяться в ядрі атома називаються

Нуклони

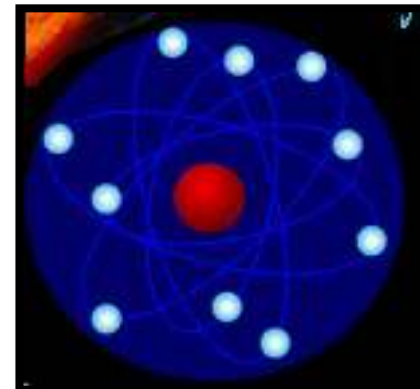
Головна характеристика атома — позитивний заряд його ядра, тобто число протонів. Якщо ми збільшимо або зменшимо число протонів у ядрі, одержимо ядро іншого елемента.

Всі хімічні елементи розміщені у системі за порядком зростання заряду ядер їх атомів.

Li	Be	B	C	N	O	F	Ne
3	4	5	6	7	8	9	10
6.941	9.012182	10.811	12.011	14.0067	15.9994	18.9984	20.1797
+3	+4	+5	+6	+7	+8	+9	+10

Сучасне визначення періодичного закону
(фізична суть періодичного закону)

Властивості елементів, а також утворених ними сполук перебувають у періодичній залежності від величини зарядів їх атомів.

До лужних металів належать Li, Na, K, Rb, Cs, Fr

I	
H	1,00794 [1s ¹] Гідроген
Li	6,941 [He]2s ¹ Літій
Na	22,990 [Ne]3s ¹ Натрій
K	39,098 [Ar]4s ¹ Калій
Cu	63,546 [Ar]3d ¹⁰ 4s ¹ Купрум
Rb	85,468 [Kr]5s ¹ Рубідій
Ag	107,87 [Kr]4d ¹⁰ 5s ¹ Аргентум
Cs	132,91 [Xe]6s ¹ Цезій
Au	196,97 [Xe]4f ¹⁴ 5d ¹⁰ 6s ¹ Аурум
Fr	(223) [Ra]7s ¹ Францій

Li

Li

Na

K

Рубідій, Rb

Цезій Cs

Францій, Fr

До галогенів належать F, Cl, Br, I, At

Усі прості речовини галогенів – двохатомні молекули: F_2 , Cl_2 , Br_2 , I_2 , At_2

F_2

Зеленкувато-жовтий газ

Cl_2

Жовто-зелений газ

Br_2

Червоно – бура рідина

I_2

Чорно-фіолетові кристали

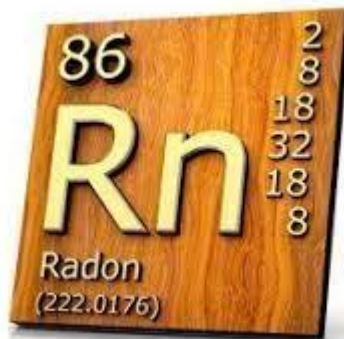
At_2

Темно-сині кристали

VII	
F	9 18,998 [He]2s ² 2p ⁵ Флуор
Cl	17 35,453 [Ne]3s ² 3p ⁵ Хлор
Mn	25 54,938 [Ar]3d ⁵ 4s ² Манган
Br	35 79,904 [Ar]3d ¹⁰ 4s ² 4p ⁵ Бром
Tc	43 98 [Kr]4d ⁵ 5s ² Технецій
I	53 126,90 [Kr]4d ¹⁰ 5s ² 5p ⁵ Йод
Re	75 186,21 [Xe]4f ¹⁴ 5d ⁵ 6s ² Реній
At	85 210 [Xe]4f ¹⁴ 5d ¹⁰ 6s ² 6p ⁵ Астат
Bh	107 262 [Rn]5f ¹⁴ 6d ⁵ 7s ² Бохрій

VIII	
He Гелій	2 4.0026
Ne Неон	10 20.179
Ar Аргон	18 39.948
Kr Криптон	36 83.80
Xe Ксенон	54 131.30
Rn Радон	86 (222)

До інертних елементів належать He, Ne, Ar, Kr, Xe, Rn

Прості речовини цих елементів – одноатомні гази, що не мають запаху і кольору.

Усі вони характеризуються високою хімічною стійкістю (інертністю).

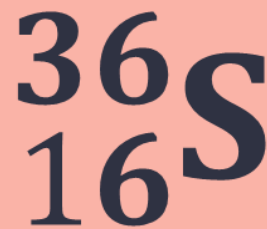
Визначте кількість протонів та нейтронів для нуклідів

кількість протонів $Z = 15$;
кількість нейтронів $N = 33 - 15 = 18$

кількість протонів $Z = 12$;
кількість нейтронів $N = 28 - 12 = 16$

кількість протонів $Z = 16$;
кількість нейтронів $N = 36 - 16 = 20$

Укажіть протонне число елемента, розміщеного в Періодичній системі:

А) У 2 періоді, III групі

Б) У 4 періоді, VI групі, головній підгрупі.

В) У 5 періоді, I групі, головній підгрупі.

Г) У 3 періоді, IV групі.

А. 34

Б. 5

В. 37

Г. 14

I	Б
II	А
III	В
IV	Г

Визначте протонне число елемента E та назвіть його:

А) ^{56}E , якщо в ядрі його атома міститься 30 нейтронів **Fe**

Б) ^{99}E , якщо в ядрі його атома міститься 56 нейтронів **Tc**

В) ^{226}E , якщо в ядрі його атома міститься 138 нейтронів **Ra**

Г) ^{211}E , якщо в ядрі його атома міститься 126 нейтронів **At**

Атом якого елемента має електронну
конфігурацію

I питання: $1S^22S^22P^63S^2$ Si

II питання: $1S^22S^22P^63S^23P^2$ O

III питання: $1S^22S^22P^63S^23P^64S^1$ Mg

IV питання: $1S^22S^22P^4$ K

1)O
2)Na
3)Ne
4)Mg

А ... $3S^2$

Б ... $2S^22P^6$

В ... $2S^22P^4$

Г ... $3S^1$

Установіть відповідність між хімічними елементами і будовою зовнішніх енергетичних рівнів їхніх атомів

Сьогодні

Online завдання

Відскануй QR-код або
натисни жовтий круг!

1) Si
2) Ca
3) Cl
4) B.

А ... $4S^2$

Б ... $3S^23P^5$

В ... $3S^23P^2$

Г ... $2S^22P^1$

Установіть відповідність між хімічними елементами і будовою зовнішніх енергетичних рівнів їхніх атомів.

I варіант   а) Na чи Rb;   б) P чи S;
                  в) Mg чи Sr;   г) C чи O.

а) Na < Rb;   б) P < S;
в) Mg < Sr;   г.) C < O

II варіант   а) Li чи Be;   б) Cl чи Br;
                  в) Mg чи Al;   г) S чи O.

а) Li > Be;   б) Cl > Br;
в) Mg > Al;   г) S < O.

Укажіть, який з елементів у кожній парі має більш виражені неметалічний або металічний характер:

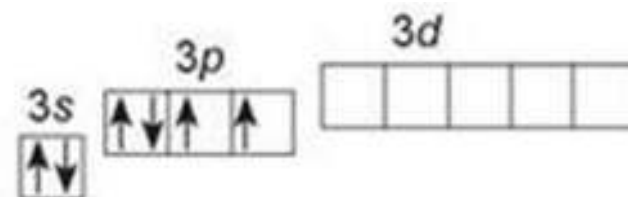

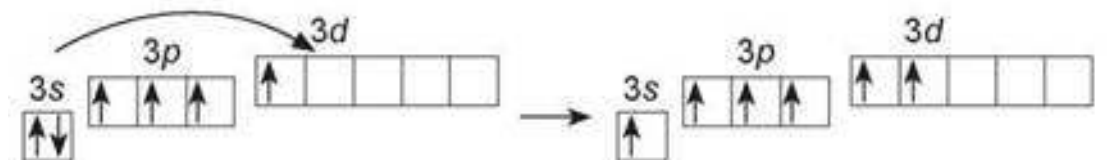
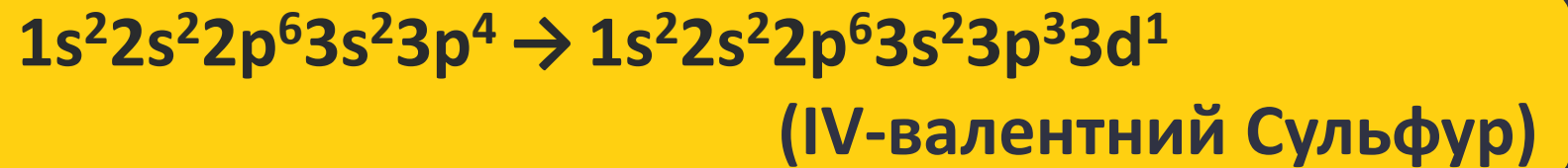
Порівняйте електронну будову атомів елементів з порядковими номерами 12 і 16, запишіть електронну та графічну електронну формули їх атомів.

Mg I S

Електронна формула атома Сульфуру:
 $16S \ 1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^4$.

Електронна графічна
 формула:

Напишіть електронні формули
атомів, зовнішні енергетичні рівні яких:
 $\dots 3s^2 3p^2$ та $2s^2 2p^6$

$3s^2 3p^2$ - Si (Сіліцій)
 $2s^2 2p^6$ - Ne (Неон)

Зовнішній енергетичний рівень атома елемента має будову... $n s^2 n p^2$. Молярна маса його леткої сполуки з Гідрогеном однакова з молекулярною масою кисню. Установіть елемент.

З Гідрогеном формула леткої сполуки RH_4
 $M(RH_4) = M(O_2) = 32$
 $Ar(R) = M(RH_4) - Ar(4H) = 32 - 4 = 28$
 Атомну масу 32 має Сіліцій-Si.

Елемент розташований у IV групі періодичної системи хімічних елементів. У його вищому оксиді масова частка Оксигену дорівнює 40%. Запишіть назву елемента.

$$Ar(E) = \frac{Ar(2O)}{W(O_2)} \cdot 100\% - 32$$

$$Ar(E) = \frac{32}{40} \cdot 100\% - 32 = 48$$

В 4 групі з такою атомною масою знаходиться
Титан – Ti.

Оксид хімічного елемента першої групи головної підгрупи має відносну молекулярну масу 30. Запишіть назву елемента й формули його оксиду.

Формула оксиду Me_2O

$$30 - 16 = 14$$

$$14 : 2 = 7$$

Метал- Літій

Яке масове (нуклонне) число має елемент Al?

27

Скільки електронів має елемент— Cl?

17

Скільки протонів має елемент— Ca?

20

В якого елемента протонне число дорівнює 26?

Fe

Скільки нейтронів має Оксиген?

8

1. Підготуватися до контрольної роботи.